

PROSVEȚTA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LETÖ—YEAR XL.

Entered as second-class matter January 22, 1918, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

CHICAGO, ILL. SOBOTA 22. FEBRUARJA (FEBRUARY) 1918

STEV.—NUMBER 45.

Published and distributed under permit (No. 125) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. E. Burleson, Postmaster General.

Vojna letala na Načrt za zaseženje potu na fronto. moke izdelan.

LETA IZVRŠUJEJO Z NE-
PRIČAKOVANO HITRIZO.

Baker apelira na rokodelce, naj
se priglasijo kot prostovoljci
za letalski zbor.

Washington, D. C. — Kako Amerika bitti z izdelovanjem bojnih letal, najbolj dokazuje izjava vojnega tajnika Bakerja. Prva letala bi imeli poslati po predelom mesečno do julija, toda odporana so ž generalu Pershingu.

To dokazuje, da se bodo letos je poletje močni ameriški letalski škadroni udelešili bojev v Franciji in da se vojna narodila hitro izvršujejo, kot so pričakovali.

Kljub temu hitremu izdelovanju letala je treba, da se rokodelci, ki jih lahko porabijo pri letalu, priglasijo za delo. Vojni tajnik Baker apelira, da se rokodelci priglasijo kot prostovoljci za letalski zbor.

Vojni tajnik Baker pravi: "Pravljena letala, izdelana v Ameriki, so na potu na fronto v Franciji. Prva pošiljatev, dasi ne vedemo, dokazuje, da so končno presegane mnoge težkoce pri tej nove in težki industriji."

Letala so opremljena z motorji oboode. Pri preizkušnjah so ti motorji prekosili druge gledihi in v dviganju v zrak.

Vojni tajnik je nadalje reklo, potrebujejo 64 mož za eno letalo. Po njegovih izjavah je po tri leti vojni na zapadni fronti vseh al 2,500. Na teh potrebujejo za letalo v zraku 64 mož. Za letalo v zraku mora biti večje nadomestnega letala in eno letalo za varstvo pilotov, ki je treba imeti še en motor rezervi, za vsako letalo.

Ob izbruhu vojne so hiteli z izovanjem letal za veščanje, ker bilo treba izvezati letalce in leti z izdelovanjem letal.

Vojni tajnik potem nastavlja vez, zakaj niso še bolj hitro grajila letal. Glavni vzrok je iskan, da Amerika ni imela te vr industrije.

Na izjave vojnega tajnika je znani, da je vojni departement velič, kot so pričakovali od ga in da so bila bojna letala razvajena pred določenim časom.

Like so ovire in težkoce pri u novitvi letalskega zabora in

zadnjem letal, toda te so sedaj presegane in gradnja letal pojde pod rok.

LAVALCI SO SE PRIJAVILI V
ZADOSTNEM ŠTEVILU ZA
GRADNJO LADIJ.

Washington, D. C. — Delavski partment je izdal poziv, da se dasi prostovoljno 250,000 delavev za gradnjo ladij. Prva pozvala naznanjajo, da se je prijavilo več delavev, kot so pozvali. V izredno velikem številu so se prijavili strokovno izazirani delave. Izjavili so, da pri volji oditi v Indijedelno, kjer pozovejo. Edini pogoj, da sta stavili strokovno organizirani delave, je ta, da imajo organizatorji pravico vstopiti v lade, da labko organizirajo organizirane delave.

Senator Lewis je povdari, da je v sedanjih razmerah edino vladna zmožna izvršiti delo.

"Vlada zdaj vodi in dirigira letelnic kot dokaz, da ima mož in sposobnost zato. Privatno lastništvo letelnic je odpovedalo, ko je bilo treba pošljati potrebne ladjem in prevažati vojsko za službo v inozemstvu. V kakšno zadrgo bi nas spravilo privatno lastništvo, če bi bil sovražnik pred vložitvah?

"Nikar ne varajmo sami sebe glede te naprave," je izjavil senator Lewis. "To je začetek, da je vlašča prevzela letelnic kot vladno sredstvo. Nikdar ne bodo dovolili, da so letelnic zopet vrnejo pod privatno kontrolo."

Potrebno je, da se vsa enaka sredstva v tej republiki izrabijo za ljudski blagostan in vlašči jih bo prevzela za varstvo republike."

Senator Lewis je povdari, da je v sedanjih razmerah edino vladna zmožna izvršiti delo.

"Vlada zdaj vodi in dirigira letelnic kot dokaz, da ima mož in sposobnost zato. Privatno lastništvo letelnic je odpovedalo, ko je bilo treba pošljati potrebne ladjem in prevažati vojsko za službo v inozemstvu. V kakšno zadrgo bi nas spravilo privatno lastništvo, če bi bil sovražnik pred vložitvah?

"Neznanimo, da so Združene države vlašča in da prevzamejo vladno odgovornost pri obrambi vseh naprav za človeški blagostan proti monopolu privatnega opterejanja."

Senator Lewis je reklo, da izvrši, je odstranjena nevarnost za bolševiški upor v Združenih državah.

Cloveške naprave se hitro menjajo, je povdari senator Lewis, in čas bo prišel, ko bodo obstale le občinske in zvezne vlade.

200 PUNTOV SLADKORJA
UKRADENEGA.

Chicago, Ill. — Sladkorja prijekuje in menda radi tega se neki ugodoprinos takoj založili, da ga bo imel dosti za vse žive dni, kajti ukradel ga s 5,000 funti, je čas sladkorja na vogalu Peo- ne este v Congressove ulice, za razloge. Voznik je šel v poto, da poizve, kaj naj zapelje. Ko se je voznik vrnil, ni bilo, voza in sladkorja. Po- le, načil prazen voz in ko- Lexingtonovi ulici.

PRVA ŽENA INTERNIRANA.

Glenoster, N. J. — Zvezne oblasti so odredile internacijo žene kapitana H. H. Hansenja kot sovravnine inozemke. Z njo gre tudi njena 12-letna hčerka. Oblasti niso objavile vzrokov za internacijo.

Gloucester, N. J. — Zvezne oblasti so odredile internacijo žene kapitana H. H. Hansenja kot sovravnine inozemke. Z njo gre tudi njena 12-letna hčerka. Oblasti niso objavile vzrokov za internacijo.

Konzervativci pro- ti vladni želeni- ški kontroli.

TEŽKO SE LOČIJO OD STARE-
GA IN SO PROTIV NOVOT-
RIJAM.

Njihov govorance ne učinkujejo na napredne ljudi.

Washington, D. C. — Prisko-
vati je bilo, da konzervativci na-
stopijo proti predlogu, ki določa vladno kontrolo nad železnicami. Konzervativci so še vedno por-
bili vsako priliko, da ohranijo sta-
ro, ki se je preživel na svetu, in
da uradio po delavstvu.

Za besedo k železniški predlogu je oglašil tudi senator Sher-
man iz Illinoisa in nastopil je proti senatorju Johnsonu iz Kalifornije, ki je s toplimi besedami pri-
poročal, da železnicu ostanjo-
trajno pod vladno kontrolo, in
pojavil predsednika Wilsona, ki je odredil, da se preide afera na Hog Islandu.

V svojem govoru je senator Sherman napadal tendenciu, ki se nagiblje proti socializmu. Nas-
tedel je že večkrat Samuels Gompers, predsednika "Ameriške delav-
ske federacije". V javnosti in na
priaznanih predstavnikih je omenjeno
delavni čas in v nedno
čas obratil je uveden osemurni delavni čas in delavni čas in
vseh industrijach.

V delavskih strokovnih krogih
ni napad na strokovno organi-
zirano delavstvo napravil naj-
manjega vložka. Delavski vodilci
pravijo, da senator Sherman
tudi še ni dokazal, da ima prava
kriji strajkov, medtem ko so
delavevi pod kontrolo, ki se naj-
bolje podoblja predstavnikovem
vsih delavcev in delavničarjev
delavcev.

Kritiki proti predlogu so po-
držali tudi senator Underwood iz

Alabame. Dejal je, da doma usm-
navljamo avtokracijo, medtem ko
so bomo proti nji onkrat morja.
Priporočal je, da je prišel čas, ko
se ne sme predsedniku dovoliti
prevod moči.

V krogih, ki razumejo, kaj bo
sedi demokracija in avtokracija
pomenita, menijo, da je senator iz
Alabama slaboučen o pojmih
teh besed. Če zakonodajni zastop-
niški predstavniki, da izvrši
delo, ki je v vojni potrebno, teda
ni to avtokracija. Zakonodajni
zbor mu je dal oblast in mu je tu-
di lahko vzame. Avtokratični re-
žim je uveden v Avstriji in Nem-
čiji, kjer si Karl in pesni
militaristov sami privajajo vse
delavevi in se ne brigajo, kaj redi-
če značajo delavni čas v krovni-
čeli.

Zadovoljevanje pred sodnikom Al-
schulerjem je odprtlo, da so klav-
ničarji delavevi najbolj izkorisčani
v Ameriki. Dolg delavni čas in
delavni čas v krovničarjih, da je v njih
delavcev mod najbolj izčrpava.

Monskota magnata Armour in
Morrisa sta projekti dne izpoveda-
li predstavnikom delavcev, da sta za
delavce ved kot šestdeset ur v te-
dnu. V letu 1914 je delalo 4,6%
delavcev osem ali manj ur na
dan. V drugih državah v dva deset-
letnih delavničarjev delavničarjev
delavcev le osem ur na dan.

Delavci so vse železnicah in
v drugih delavcih na vse fronte
delavničarjev delavničarjev, da je
vse železnicah delavničarjev delavničarjev.

Delavci so vse železnicah delavničarjev
delavničarjev, da je vse železnicah delavničarjev delavničarjev.

Delavci so vse železnicah delavničarjev
delavničarjev, da je vse železnicah delavničarjev delavničarjev.

Delavci so vse železnicah delavničarjev
delavničarjev, da je vse železnicah delavničarjev delavničarjev.

Delavci so vse železnicah delavničarjev
delavničarjev, da je vse železnicah delavničarjev delavničarjev.

Delavci so vse železnicah delavničarjev
delavničarjev, da je vse železnicah delavničarjev delavničarjev.

Delavci so vse železnicah delavničarjev
delavničarjev, da je vse železnicah delavničarjev delavničarjev.

Delavci so vse železnicah delavničarjev
delavničarjev, da je vse železnicah delavničarjev delavničarjev.

Delavci so vse železnicah delavničarjev
delavničarjev, da je vse železnicah delavničarjev delavničarjev.

Delavci so vse železnicah delavničarjev
delavničarjev, da je vse železnicah delavničarjev delavničarjev.

Delavci so vse železnicah delavničarjev
delavničarjev, da je vse železnicah delavničarjev delavničarjev.

Delavci so vse železnicah delavničarjev
delavničarjev, da je vse železnicah delavničarjev delavničarjev.

Najdaljši delavni čas v mesecu in- dustriji.

MR MAGNUSON JE TO DOKA-
ZAL S ŠTEVILKAMI.

Monški magnata se kljub temu
posredujejo za dolg delavni čas.

Chicago, Ill. — Statistični do-
kazi potrjujejo, da imajo delavevi
vseh industrij izmed pet in
dvajset glavnih industrij v Zdru-
ženih državah najdaljši delavni čas.

Pred sodnikom Alschulerjem je
bil zavilen Leifin Magnuson, u-
radnik ekonomskoga biroja v Washingtonu. Prislušal je, da se je
zavil delavcev od leta 1909 do 1914,
ki delajo petdeset ali manj
ur v tednu pomnožilo za 15 do 25
odstotkov. V vseh industrijah se
zavil delavni čas in v nedno
čas obratil je uveden osemurni delavni čas in delavni čas in
vseh industrijach.

Fredrikson je bil vodilni
čas in delavničarjev delavničarjev.

London, 22. februar. — Po včeraj-

trajala vroča debata. Lenin, Tro-
ček, Krilenko in drugi voditelji
so govorili in pojasnjevali, da je
uspešna obramba nemogoda. Seje
je bila večkrat prekinjena in bol-
ševiki ter socialisti revolucionarji
so zborovali vsaki sase. Seje po-
tem, ko je prišla vest, da so Nemci
vzeli Dvinsk, je centralni od-
bor sklenil z enim glasom večine,
da Ruski poveljniki na vse fronte so
dobili povelje: "Izvršite svojo
dolžnost in branite revolucionarje!"

Nemški prednje straže so še
dvajset milij od Vitebska. Nemci
zadržajo med ruski priborom
vseh delavcev in vseh frontah.

London, 22. februar. — Nemški
vojni stan je sinoli poročil: Na-
ši polki na otoku Mun so preko-
račili zamrzojeno morsko ozimo in
okupirali Lesi v Estoniji. Med
pohodom ob Risanem zaliivu so
bili nekaj časa boji z Rusi. Tam
so okupirali Pernigai in Lem-
sal, ujeti 500 mož in vplenili 20
topov. Wenden je v naših rokah
in zdaj stoji nemški četničar.

London, 22. februar. — Nemški
vojni stan je sinoli poročil: Na-
ši polki na otoku Mun so preko-
račili zamrzojeno morsko ozimo in
okupirali Lesi v Estoniji. Med
pohodom ob Risanem zaliivu so
bili nekaj časa boji z Rusi. Tam
so okupirali Pernigai in Lem-
sal, ujeti 500 mož in vplenili 20
topov. Wenden je v naših rokah
in zdaj stoji nemški četničar.

Sklip centralnega odbora, da
sprejme nemške mirovne pogoje,

je zelo razburil protibolševske
stranke in celo nekatere bolševi-
ke. Gorkijeva "Nova Življa" od-
staje voditeljem sovjeta, da jim ni na
drugo, kakor da ostanejo na kr-
milu in vsako ceno.

"Investija", ginalo sovjeta, pi-
še, da je lajave ljudstvo komisarje
za mir pravzaprav apel na vas
narode, posebno na delavce ma-
se v centralnih državah. List
vprašuje, kako je mogode, da
Nemci vodijo vse fronte.

Petrograd, 22. februar. — Ameri-
ški poročevalci Brownjejavljajo,
da je prišlo do nesporazuma med
voditelji sovjeta. Lenin in Tro-
ček si nista edina v vprašanju o
miru, poslobo na delavce ma-
se v centralnih državah. List
vprašuje, kako je mogode, da
Nemci vodijo vse fronte.

London, 22. februar. — Po ve-
stih iz Berlina se bliža nemška
kavalerija Mohilevu, kjer je bil
glavni stan ruske armade. Neme-
ci so vzeli Molodečno, važno želez-
niško križišče.

In Petrograda poročajo, da so
nemški letalci metali bombe na
Regio

